

Gadataidi inänite Pabodo nänö cadota ante yewæmongainta

*Gadataidi inänite Pabodo, Waa quëwëedäni,
angampa*

¹ Botö Pabodobo inömo inte, Minitö acæmïnimpa, ante yewæmömopa. Mæmpo Wængonguï incæ Itota Codito ingante, Näni ömæmoe, angä ñäni ömæmongacäimpa. Mæmpocä iñömö Itota Codito tönö guëa cædinque botö imote da godonga gotabopa. Ìnique botö dicæ waodäniqe änäni eñente gotabogaa. Botö imote edæ dicæ waocanque da godongä gotabogaa. ² Minitö Gadatiabæ wayömö wacabo wayömö wacabo quëwëmini inte Codito ingante mïni godongämæ pönencabo inömini inte edæ eñencæmïnimpa, ante mönitö möni pönencabo tömämöni iïmaï ante apænemönipa.

³ Wængonguï mönö Mæmpo tönö mönö Awënë Itota Codito godongämæ pönö waadete cæda ate mïnitö gänë pönente waa quëwencæmïnimpa, ämönipa. ⁴ Adocä mönö Mæmpo Wængonguï iñömö, Minitö pedænguiipogaque wïwa cæte mïni wæwëñömö edæ abæ tawænte ponte baï botö gämænö ponte quëwëedäni, angampa. Ìnique, Wængonguï nänö angaïnö baï cæcæmïnimpa, ante cædinque mönö Awënë Itota Codito mönö imonte ö æncæte ante cægacäimpa. Mïni wënæ wënæ cæpämo mongæncæboimpa, ante tömengä nämä

wepæ pædæ godonte baï cædinque pönö ængä beyænque mönö wæætë quëwëmompa. ⁵ Edæ pedænguipoga iñonte miñguipoga bayonte edæ, Mänömaï bacæimpa, ante në angaingä iñongä inte mönö Mæmpo Wængongui iñömö edæ cöwë ñääö apäite baï waëmö poni emönongä ingänö anguënë. Mänömaï impa, ante botö, Amëë, ämopa.

Codito ingantedö ante watapæ ëñengæimpa

⁶ Minitö iñömö æbämë poni cæmïni awædö. Mönö Codito waadete pönö cæcä beyænque minitö Wængongui äñecä pöminitawo. Nöwo guiquenë në äñecä iñongante quimæ panguimæ gomini. Wadäni, Quëwenguü taadö wadö iñompa, ante tededäni eñeninqe minitö do Ao änewemini awædö. ⁷ Iñämpa wadö incæ wii quëwenguinö iñompa. Wæætë edæ, Minitö oda cæcæmïnimpa, ante cædinque wadäni pancadäniya, Codito ingantedö ante watapæ möni apænedö ante edæ, Idiquibæ bacæimpa, ante cædäni apa eñewemini.

⁸ Mönitö Codito ingantedö ante watapæ apænemöni eñeminitapa. Incæte mönitö adomöni incæ wadö ante apænemöni baï Wængongui wæætë pönö piñte apænte angä wæquimönidö anguënë. Ayæ adobaï Wængongui anquedo incæ öönædë owodinqe wææ pöninqe wadö ante apænecä baï Wængongui tömengä ingante wæætë godö piñte apænte angä wæquingänö anguënë. ⁹ Edæ doyedë möni änönö baï botö ñöwo wæætë adodö ante ämopa. Codito ingantedö ante watapæ apænemöni eñeninqe minitö Ao ämimitawo. Iñinque mänönö ante æcämenque pönänämäi inte wadö ante apænecä eñeninqe Wængongui tömengä ingante

wæætë godö püinte apænte angä wæquingänö anguënë.

¹⁰ Botö dicæ, Minitö waomïnique botö ïmote Ao ancæmïnimpa, ante apænebogaa. Wængonguinque, Ao ancæcäimpa, ante apænebo aedäni. Ayæ, Waomïnique tocæmïnimpa, ante dicæ cæbogaa. Waomïnique tocæmïnimpa, ante cæbo inte baï edæ Codito ingante në cædömo ïnämäi incædömoimpa.

Pabodo Wængonguinque da godongä gotabopa, angampa

¹¹ Botö tönïñamïni ëñeedäni. Codito ingantedö ante watapæ botö apænedö iñömö edæ wii waodäniique näni mä pönengaïnö impa, ante ämo ëñeedäni. ¹² Mäninö ante waocanque dicæ pönö apænecä ëñente æntabogaa. Waocanque dicæ odömonte apænecä ëñeninque apænetabogaa. Wæætë Itota Codito edonque odömonte apænecä ëñeninque botö në æmo inte adodö ante apænebopa.

¹³ Oodeobo iñömö inte botö iñömö edæ möni oodeocabo pönengaïnö ante wëenëñedë mäninonque ante ëñeninque quëwengaboï aedäni. Botö mäniñedë edæ Codito ingante näni godongämæ pönencabo ïnänite wido cæcæte ante cædinque ancaa togænte edæ nanguï poni pämo wægadänimpa, ante do ëñemïnipa. ¹⁴ Ayæ botö tönö guëa pægaïnäni incæ nanguï ïnäni guiquenë möni oodeocabo möni ëñengaïnö ante wædænque ëñente cæyönäni botö iñömö godömenque nanguï poni ëñente cægaboimpa. Edæ mönitö mæmæidi näni odömonte angaïnö ante botö, Mönö Ao ante

adodö ëñente cæte quëwengæimpa, ante nanguï cæbo ingaboiimpa.

¹⁵ Incæte botö badä cæncadë ongöñömote Wængongui, Botö beyæ cæcæbiimpa, änique edæ mäniñedë botö imote apænte ængaingä inte ñöwo botö imote pönö waadedinque äñecantapa. Ayæ ñöwo pöni tömengä näma nänö pönënö ante cæte todinque edæ, ¹⁶ botö imote pönö angantapa. Bitö oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite apænebi ëñenique tömënäni botö Wengä ingante edonque ate baï ëwocacædänimpa, ante täno botö imote edonque odömongä adinque botö tömengä Wengä ingante do ëwocabo inte apænebo ëñenänitapa. ïnique botö waocä ingante, Äbänö cæquimoo, ante edæ änämaï intabopa. ¹⁷ Botö imote da godongä ate botö Codito täno nänö né da godongaïnäni ïnänite apænecæte ante Eedotadëe ïñömö æidämaï intabopa. Wæætë edæ wadæ godinque botö wayömö Adabiabæ do godinque ayæ ate Daämaco ïñömö ocæ ëmænte gotabopa.

¹⁸ Ayæ wadepo mënepoga go adodepoque ïnque go ate botö Pegodo weca mä ëñacæte ante Eedotadëe æidinque mëa Wængongui itædë tömengä weca quëwentabopa. ¹⁹ Ayæ wadäni Itota nänö né da godongaïnäni ïñönänite botö adocanque ingante mönö Awënë Itota biwi Tantiago ingante adinque wadäni ïnänite adämaï intabopa. ²⁰ Mänömaïnö ante botö Wængongui ayongä babæ änämaï inte näwangä ante yewæmömo aedäni.

²¹ Mänii gote ëñate ate botö Tidiabæ godinque godömenque Tiditiabæ gotabopa. ²² ïnique Oodeabæ quëwente Codito ingante näni

godongämæ pönencabo mönö Codito nempo në quëwënäni iñömö botö awinca cöwë adämaï ïnäni inte önöwënénque pönengadänimpa. ²³ Tömänäni iñömö iïmaïnö ante önömoncaque èñengadänimpa. “Wëenëñedë mönö ïmonte në togænte pangaingä iñömö mönö pönente quëwenguïne ante, Mänïne ante wido cæcæimpa, angantawo. Nöwo guiquenë tömengä, Wido cæquïne, ante nänö angaïne incæ adode ante edæ watapæ apænecä èñenänipa,” ante tededäni èñengadänimpa. ²⁴ ïnique, Pabodo ñöwo waa cæcampä, ante adinque tömänäni Wængongui ingante apænedinqüe, Bitö waëmö poni ëmönömi inte në waa cæbi ïmipa, ante watapæ apænegadänimpa.

2

Itota nänö në da godongaïnäni Pabodo ingante Ao änäni

¹ Ayæ mänii pö godinque iincayæ ate catodote wadepo go ate botö Bedënabee tönö Eedotadëë iñömö adodö æidinque Tito ingante mäomöna gocantapa. ² Wængongui do botö ïmote apænete bai edonque odömongä adinque botö Eedotadëë iñömö æidinque iïmaï ante apænetabopa. Botö iñömö oodeoidi ïnämaï ïnäni weca godinque, Codito ingantedö ante cöwë watapæ apænebopa, ante botö ñænænänique ïnänite awëmö apænebo èñenänitapa. Mänömaï cædinque botö, Æbänö cæboï, ante adodö adodö ante apænebo èñeninqüe tömänäni pïnnämaï incædänimpa, ante cætabopa.

³ Ayæ, Botö tönö guëa pöningä Tito ingante adinque pancadäniya, ïngä iñömö Guidiego ïnongä

ïñongante ämäni öö togæncædänimpa, ante piunte änäni incæte në änäni guiquenë, Ëö togæedäni, ante änämäi ïnänitapa. ⁴ Ëö togængæimpia, ante në piunte änäni näni wææ angaïnö ante mönitö ïñömö Codito Itota gä pe æmpote æængä beyænque abæ tawænte ee gote baï quëwëmönipa. Mänömaï ïñömonte pancadäniya, Æbänö quëwënäni, ante edæ awëmö acæte ante cædinque edæ, Mönö caipæ ïmompa, ante baï babæ cædinque mönitö weca pönäni wætamönipa. Ayæ edæ mönitö tömënäni näni wææ änö beyænque në cæte quëwëmöni bacæmönimpa, ante cædinque tömënäni godömenque, Cæedäni cæedäni, ante wææ änewënäni wætamönipa. ⁵ Incæte edæ, Mönö Codito ingantedö ante watapæ möni apænedö näwangä ante impa, ante münitö oda cædämäi incæmïnimpa, ante wææ cædinque mönitö wantæ ïñö incæ në wææ änewënäni ïnänite èñente cædämäi intamönipa.

⁶ Ñænænäni ïnänipa, ante wadäni näni në waa adönäni ïñömö æbämë èmönäni, ante botö ïñömö edæ wædämäi ïmopa. Edæ Wængonguï incæ waocä ingante apænte acæte ante cædinque adämäi ingampa. Mïmönoque acampa. ïnique botö idæwaa apænebo ate ïnäni incæ ædö cæte godömenque apænequïnäni. ⁷ ïñæmpa ïnäni incæ edæ do èñenänitapa. Pegodo ingante mönö Awënë incæ pönö angä ate tömengä oodeoidi ïnänite mönö Awënë ingantedö ante në watapæ apænecä ingampa. Botö ïmote adobaï mönö Awënë incæ pönö angä ate botö wæætë oodeoidi ïnämäi ïnäni ïnänite në apænebo ïmopa. ïnique botö

mänömaïnö ante apænebo ate në änäni iñömö, Pegodo cæcä baï Pabodo adobaï cæcamp, ante do eñenänitapa. ⁸ Pegodo oodeoidi weca gote cæyongante Wængongui tömengä tönö godongämæ cæcä baï botö guiquenë oodeoidi iñamaï iñäni weca edæ gote cæyomote adocä incæ botö tönö adobaï edæ godongämæ cæcamp, ante do eñenänitapa.

⁹ Tantiago, Pegodo, Wäo iñömö në tæi emönäni iñänipa, ante adinque wadäni, Gönönïwæ onguitanca baï iñänipa, ante apænedänipa. Iñinque botö apænebo eñeninqwe mäninäni, Onguitancaidi, näni änäni iñömö edæ, Pabodo ingante Wængongui mänömaï pönö waadete cæcamp, ante adinque botö imote ayæ Bedënabee ingante, Mönitö tönïñamïna iñinapa, ante tömämæ iñö pædæ pom-pote bæi ongompodänitapa. Ayæ, Mönitö oodeoidi weca gote apæneyomoni mïnitö wæætë oodeoidi iñamaï iñäni weca gote apænecæmïnimpa, ante godongämæ Ao änänitapa. ¹⁰ Ayæ, Mïnitö në ömaadäni inte wædäni iñänite ante cöwë pönéninqwe waa cæcæmïnimpa, äninqwe mäninqwe ante wææ änänitapa. Mäninö näni äninö incæ botö cöwë pönéninqwe edæ nanguï cæinente wæbo intabopa.

Pegodo ingante Pabodo angä wæcamp

¹¹ Ayæ Pegodo Antioquia iñömö pöninqwe wii nö cæcä adinque botö tömengä awinca waa adinque, Bitö pante wæquinque wënæ wënæ cæbi imipa, ämo wæcantapa. ¹² Iimaï edæ Pegodo cæcä iñongäimpa. Tæcæ Antioquia pöninqwe tömengä oodeoidi iñamaï iñäni weca wæætë wæætë pö guii pö guii ongöninqwe godongämæ cænongäimpa. Incæte Tantiago nänö

da pönönänäni pönäni ate Pegodo iñömö edæ, Mönö ëö togængæimpa, ante në änönäni pünnäni wæcæ wæ, ante guïñenongä inte edæ oodeoidi ïnämäi ïnäni weca ñöwo cænämäi inte edæ gomonga gote cænongäimpa. ¹³ Mänömaï wadonque cædingä inte ñöwo wadonque cæyongante tömengä tönö oodeoidi tömänäni wadonque cædinäni inte edæ ñöwo wæætë wadonque cædänipa, ante adinque Bedënabee incæ oda cæte wapiticæ cæcantapa.

¹⁴ Ìnique edæ Codito ingantedö ante watapæ mönü ëñenö nö pöni i incæte tömänäni nö cædämäi inte wapiticæ cædänipa, ante adinque botö tömänäni ayönäni edæ Pegodo ingante ïimaï ante ämo wæcantapa. “Bitö iñömö oodeobi ïnömi inte edæ oodeo ïnämäi ïnäni baï ñimpo cæte quëwëningue edæ wii oodeoidi näni wææ angaïnö ante ëñente quëwëmipa. Incæte bitö, Oodeo ïnämäi ïnäni incæ oodeoidi näni wææ angaïnö ante ëñente quëwencædänipa, ante quïmæ wææ änewëmii,” ämo wæcantapa.

Mönö pönënö beyænque mönö tömämö quëwëmompa

¹⁵ Oodeoidi ïnämäi ïnäni näni ëñenämäi quëwencabo baï ïnämäi ïmöni inte mönitö iñömö edæ oodeomöni në ëñagaïmöni ïmönipa. ¹⁶ Incæte edæ ïmaï ante do ëñemönipa. ïmaï cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente cæcæ beyænque waocä dicæ Wængongui ayongä edæ nö cæcæ baquingää. Wæætë Itota Codito ingante wede nänö pönënö beyænque waocä nö cæcæ bacampa, ante mönitö do ëñemönipa. Ìnique, Waocä æcämenque incæ mäninö Möitee wodi nänö

wææ angaïnö ante tömengä nänö ëñente cædö beyænque edæ nö cæcä badämaï incæcäimpa, ante do ëñémöni inte mönitö adobaï, Ædö cæte mäninö beyænque nö cæmöni baquïmönii, ante ëñémönipa. Wæætë, Codito ingante möni wede pönënö beyænque nö cæmöni bacæte ante mönitö adobaï tömengä ingante wede pönémönipa.

¹⁷ Înique mönitö oodeoidi ïmöni ïñömö, Mönö Codito nempo quëwëninque Wængonguï ayongä mönö nö cæmö bacæimpa, ante cæmönipa. Mänömaïnö ante cædinque mönitö në wënæ wënæ cæmöni inte wæmöni incæte dicæ Codito angä beyæ wënæ wënæ cætamöniyaa. ¹⁸ Mäninö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente cæte quëwengæimpa, ante botö pönengaïnö ante do wido cægaboimpa. Mänömaïnö ante botö pönengaïnö ante në wido cægaïmo inte botö ædö cæte wæætë adodö ænte baï cædinque, Mäninö ante ëñente mönö quëwengæimpa, ante anguïmoo. Mänömaïnö ante ämo inte baï botö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante edæ në ëñenämaï ïmo bacædömoimpa. ¹⁹ Edæ, Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ædö cæte tömänö ante ëñente cæquïmoo, ante botö wædö beyænque në wæwocaïmo bagaboimpa. Înique botö në wæwocagaïmo ïnömo inte mänïne ante ëñente cæcæte ante quïnante wæquïmoo. Wæætë edæ Wængonguï beyænque ante botö quëwenguinquë ïmopa.

²⁰ Mönö Codito ingante awää timpodäni wæñongante botö tömengä tönö godongämæ wænte baï bagaboimpa. Înique botö baonga ëñate quëwëmo incæte botö wii tömëmo quëwenguïmämo

ëwocate quëwëmopa. Wæætë Codito nänö quëwenguümämo ëwocate quëwëmopa. Ìninque adocä Codito Wængongui Wengä botö ïmote waadete pönéninque nämä tömengä wepæ ante, Wængongui qui, ante botö beyæ paedæ godongä adinque botö baö ñate quëwëninque tömengä ingante wede pönéninque quëwëmopa. ²¹ Ìninque, ïimaï cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ñente cædinque mänömaänö cämö beyænque ñä mënongate nö entawëmö bamö bai mönö Codito önonque pöni wæncægacäimpa. Mänömaï beyæ Wængongui nänö pönö waadete cægaïnö ante botö Ao ante ö ñenique cöwë wido cædämaï ïmopa.

3

Mönö pönénö beyænque mönö quëwengæimpa, ante

¹ Gadataidi önonque pöni mïni cæcabo ïnömïni inte ñeedäni. Æcänö wadö ante apænecä ñenique mïnitö dowænte bai önonque tedewëmïnipa. Ìñæmpa botö doyedë, Itota ingante æbänö awää timpodäni wængacäi, ante botö edonque pöni odömonte apænebo ñenique mïnitö önöwënenque ante bai do pönémïnitapa.

² Adodeque ämo ate apænemïni ñemoedäni. Mïnitö Wængongui Önöwoca ingante æbänö cæte æmïnii. Möitee wodi wææ nänö angaïnö ante ñente mïni cædö beyæ mïnitö tömengä ingante æmïnitawogaa. Wæætë edæ mönitö apænemöni ñenique wede pönémïni inte æmïnitawo.

³ Iñæmpa mïmõ ömædë ïmïni inte ëñenämaï incædö. Mïnitö wëenëñedë mä pöni pönëninquë Wængonguï Önöwoca tönö në cægaïmïni inte ñöwo wæætë edæ ömæwocamïni inte baï edæ baonga ëñadinque nämanque cædinque iñque cæminii. ⁴ Wængonguï nanguï pöni pönö cæcä caate wædinque mïnitö önonque beyæ caate wæmïnitawo. Tömengä dicæ önonquedö ante cæcæte ante pönö cæcä wæmïniyaa. ⁵ Wængonguï tömengä Önöwoca ingante da pönëninquë mïnitö weca bamönengæ pöni cæcampä. Quinante mänömaï cæcää. Edæ, Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente mïni cædö beyæ ante dicæ cæcää. Wæætë mönitö apænemöni mïni ëñente pönënö beyæ Wængonguï tömengä Önöwoca ingante da pönëninquë mïnitö weca bamönengæ pöni pönö cæcä æmïnipa.

⁶ Wængonguï apænecä ëñeninquë Abadäö wodi, Nöingä ante apænecampa, ante wede pönengacäimpa. Iñinque tömengä wede nänö pönënö beyænque Wængonguï, Botö ayömo Abadäö iñömö në nö cæte quëwënongä ingampa, angacäimpa, ante yewæmongatimpa. ⁷ Mänömaïnö ante adinque mïnitö iñmaï ante ëñeedäni. Mönö në wede pönëmö iñömö Abadäö wodi pæ'mö baï adomö iñompa, ante ëñente pönëedäni. ⁸ Wængonguï, Oodeoidi iñamaï iñäni incæ wede näni pönënö beyænque botö ayömo edæ në nö cæte quëwënäni bacædänimpa, ante badoncæcäimpa, ante dodäni edonque adinque Wængonguï beyæ yewæmongadänimpa. Ayæ Abadäö wodi ingante apænedinque tömengä, “Botö bitö iñite pönö waa pöni cæbo æmi iñinque bitö

beyænque wadäni näni cabo wadäni näni cabo tömancabodäniya edæ watapæ quëwenguünänidö anguënë,” ante apænegacäimpa. Mänömaï impa, ante yewæmöninque dodäni wëenënedë pöni Wængonguü waa pöni nänö cæquünö ante yewæmongadänimpa.⁹ Abadäö wodi cöwë ædämö cæte pönengaingä iñongante Wængonguü pönö waa pöni cægacäimpa. Mönö né wede pönemö iñömonte tömengä adobaï pönö waa pöni cæcä æninque mönö iñömö edæ Abadäö wodi tönö godongämæ watapæ quëwemö iñönö anguënë.

¹⁰ Wæætë edæ, “Wææ ante botö yewæmongainta adinque æcänö tömänö ante dicæ cæcää tömengä iñömö Wængonguü püinte angä wæwocaingä ingänö anguënë,” ante Möitee wodi incæ do yewæmongacäimpa. Iñinque Wængonguü edæ nänö wææ angainö ante waodäni, Botö ëñente cædö beyænque quëwencæboimpa, ante né änewenäni incæ wii eyepæ ëñente cædäni iñönäni inte tömänäni tömänäni iñänite Wængonguü püinte angä wæwocainäni iñänidö anguënë. ¹¹ Ayæ wacä Wængonguü beyæ yewæmöninque, “Né nö cæte quëwénongä incæ tömengä nänö wede pönönö beyænque quëwencæcäimpa,” angacäimpa. Iñinque iñmai ante mönö edonque ëñengæimpa. Möitee wodi nänö wææ angainö ante ëñente cæte beyænque waocä dicæ Wængonguü ayongä né nö cæcä badinque quëwenguingää. ¹² Wængonguü nänö wææ angainö ante ëñente quëwengæimpa, ante né cædönäni iñömö tömänäni dicæ näni wede pönönö beyæ quëwénäniyaa. Wæætë, “Mäninö ante né ëñente cæcä iñömö tömengä nänö ëñente cædö beyænque quëwencæcäimpa,” ante Möitee

wodi nänö yewæmonte angaïnö baï impa.

¹³ Ayæ adobaï, “Æcänö ingante awää wodoncädäni a ongöna tömengä ingante Wængonguï püingä wæwocaingä ingänö anguënë,” ante Möitee wodi yewæmongacäimpa. Ìninque Wængonguï nänö wææ angaïnö ante wii eyepæ ëñente cämö beyæ mönö wæwocaimö inte wæyömonte mönö Codito iñömö, Abæ tawænte gote baï quëwencämänimpa, ante cædinque mönö beyæ wæætë wæwocaingä badinque edæ awää wænnique a ongongacäimpa. ¹⁴ Abadäö wodi ingante Wængonguï waa pöni pönö cægacäimpa. Ayæ, münitö oodeoidi iñämaï iñömänite Itota Codito pönö cæcä beyænque Abadäö tönö godongämæ watapæ quëwencämänimpa, ante Wængonguï adobaï pönö waa cæcampa. Mänömaï bacæimpa, ante cædinque Codito tömämö ïmonte, Minitö wede pönënique botö Önöwoca ingante ænte ëwocacämänimpa, ante cædinque mönö ïmonte æncæte ante nämä wepæ godonte ængä beyænque quëwemompa.

Wængonguï täno, Cæquïmo, aninque ayæ ate wææ angacäimpa

¹⁵ Botö töniñamäni ëñeedäni. Botö, Waomö mönö cæi baï Wængonguï mönö beyæ wodo adobaï cæcampa, ante odömoncæte ante ïimaï ante yewæmömo aedäni. Waoda, Möna guëa cæcaya ïmönapa, ante Ao äna ate adocanque inte ædö cæte wadö ante cæquënengää. Ayæ, Mönö godömenque cæcæimpa, ante waocä adocanque inte ædö cæte edæ ante cæquënengää. Nöwo edæ ämo ëñeedäni. Wængonguï, Mönö godongämæ cæcabo bacæimpa,

ante botö pönö cæcæboimpa, angä ëñeninque mönö
Ao ante cæquénënö ïñömö edæ wodo adobaï impa.

16 Mæmæ Abadääö wodi ingante apænedinque Wængonguï, Bitö Pæingä ingante botö cöwë pönö waa cæcæboimpa, angacäimpa. Mänömaï änique tömengä Abadääö wodi ingante, “Bitö pæinäni,” ante änämaï ingacäimpa. Wæætë, “Bitö Pæingä ingante pönö cæcæboimpa,” änique Abadääö wodi Pæingä adocanque Codito ingante ante pönéninque angacäimpa.

17 Mänömaïnö ante apænedinque botö iïmaïnö ante odömoncæte ante apænetabopa. Abadääö wodi ingante Wængonguï, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïnique mönö godongämæ waa cæcæimpa, ante wëenëñedë cægacäimpa. Ayæ wantæpiyæ coatodo tiento todëinta wadepo go ate Möitee wodi ingante apænedinque adocä, lïmai cæedäni, ante pönö wææ änongäimpa. ïnique Wængonguï wantæpiyæ ate wææ änique do nänö angaïne ante wëä godönämaï ingacäimpa. Edæ, Cöwë pönö cæcæboimpa, ante doyedë në angaingä inte tömengä ñöwo wææ änique mänïne ante dicæ wëä godongantawogaa. **18** Möitee wodi nänö wææ angaïnö ëñente cæmö beyænque mönö ænguënenco do æmö baï Wængonguï, Cöwë pönö cæcæboimpa, ante önonque ancægacäimpa. Incæte Wængonguï pönö waadete cædinque mæmæ Abadääö wodi ingante apænedinque, Cöwë pönömo æncæmïnimpa, ante nänö angaïnö baï cædinque do cægacäimpa.

19 ïnique, Cöwë pönömo æedäni, ante në angaingä inte Wængonguï quïnante ñöwo wæætë,

Íímaï cæedäni, ante wææ angacäi. Íñæmpa tömengä, Minitö botö änö ante ëñenämaï cædinque wénæ wénæ mïni cædinö edonque bacæimpä, ante odömoncæte ante wææ angacäimpä. Mänömaï cædinque tömengä, Abadäö wodi Pæingä botö në angaingä incæ tömengä nänö ponganca mïnitö ëñente cædinque quëwencæmïnimpä, ante wææ angacäimpä. Mänïne nänö wææ angaïne ëñente cæcædänimpa, ante Wængongui tömengä anquedoidi ïnänite da pönongä pöninque tömënäni Möitee wodi ingante mämö odömönäni agacäimpä. Tömengä iñömö tæcæguedë ongonte baï në anguingä badinque Wængongui nänö angaïne ante idægoidi ïnänite wæætë angä ëñengadänimpä.

20 Ñöwo apænebo ëñeedäni. Adocanque eyepæ cæcä adinque tömengä beyæ ancæte ante wacä tæcæguedë ongönämaï ïmaingampa. Wængongui iñömö, Cöwë pönö cæcæboimpä, në angaingä inte adocanque incæ eyepæ cædongä ingampa.

Íímaï cæedäni, ante quïnante angacäi, ante

21 Ìnique Wængongui, Cöwë pönö cæcæboimpä, ante në angaingä inte wantæpiyæ ate, Íímaï cæedäni, ante wææ änique tömengä doyedë nänö angaïne dicæ wëä godongantawogaa. Edæ tömengä mönö imonte apænedinque, Botö wææ angaïnö beyæ quëwencæmïnimpä, ante mänïne pönongä ænte quëwëmö baï mänïne beyænque edæ në nö quëwëmö bacædömöimpä. Wæætë edæ wii mänömaï impä. Wængongui, Cöwë pönö cæcæboimpä, angä ëñenique mönö quëwenguinque edæ në nö cæmö bamompa. **22** Ìnique Wængongui, Cöwë pönömo æncædänimpa, ante në angaingä

inte ïïmaï ante cæcamp. Botö angaincoo ante Itota Codito ingante nē pönänäni ïnänite da pönömo ate tömänäni wede näni pönöno beyænque ænte ëwocacædänimpa, ante ïïmaï cæcamp. Tömengä mönö inguipoga tömäo quëwëmö mönö wënæ wënæ cædämämo adinque mönö ïmonte pönö tee mönete baï cæcä ongömompa. Mänömaï pönö cæcä ongongämö iñömonte Wængonguï mönö wede pönencabo adomonque iñömonte tömengä näno angaincoo ante pönongä ænte ëwocamompa. Wængonguï, Mänömaï cæbopa, ante apænecä eñenique yewæmongadänimpa.

²³ Doyedë iñömö mönö, Möitee wodi näno wææ angaïnö tömänö ante mönö ædö cæte eyepæ cæquïi, ante tee mönete baï wægamöimpa. Edæ Itota Codito mönö nē wede pönänongä edonque poni näno ponte a ongonganca mönö tee mönete baï wægamöimpa. ²⁴ Iñinque, Mïnitö Codito ingante wede pönäninque nē nö cæmini bacæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï Codito gämænö töö æmænte baï cædinque wææ angacäimpa. Mänömaï iñinque tömengä näno wææ angaïnö beyænque mönö wapiticæ godämaï inte Codito gämænö pongamöimpa. ²⁵ Ayæ ñöwo iñömö, Mönö nē wede pönänongä do pongäimpa, ante adinque Wængonguï ñöwo wæætë wææ änämaï ingampa.

²⁶ Mïnitö Itota Codito ingante wede pönämïni inte tömämïni Wængonguï wëñæmïni ïmïnipa. ²⁷ Edæ tömämïni mönö Codito tönö godongämæ guuite baï æpænë guidinque tömengä näno ëwocadö adodö ëwocadinque tömengä nempo quëwëmïnipa. ²⁸ Tömengä nempo adocabomö

ïnömö inte mönö adocanque ingantedö ante apænedinque, Oodeocä ingampa, ante änämaï ingæimpa. Ayæ wacä ingantedö ante adobai, Guidiego ingampa, ante änämaï ingæimpa. Ayæ, Waocä nänö në ö ðeningä inte awënë beyænque cæte në quëwengä ingampa, ante mönö änämaï ingæimpa. Wacä ingantedö ante, Abæ tawænte gocä ingampa, ante mönö änämaï ingæimpa. Ayæ adocanque ingantedö ante, Onguiñængä ingampa, ante mönö änämaï inte wacä ingantedö ante adobaï edæ, Onquiyængä ingampa, ante änämaï ingæimpa. ïñæmpa Codito Itota nempo quëwëninque adocabomö ïmompa.²⁹ Ayæ mïnitö ïñömö Codito nempo quëwëmïni inte mæmæ Abadäö wodi pæimïni baï ïmïnipa. ïnique Wængonguï nänö, Cöwë pönömo æncæmïnimpa, ante nänö angaincoo ante mïnitö në ænguïmïni ïmïnipa.

4

¹ Mänïnö ante yewæmöninque botö, Waodäni æbänö cædänii, ante odömöninque ïimaï ante apænecæte ante yewæmömopa. Wæmpocä wængä ate tömengä wengä ïñömö wæmpocä nänö ëadincoo në ænguingä ingampa. ïnique wæmpocä ayæ mïngä quëwengäñedë mänincoo tömancoo do ænte baï tömengä wengä në ëacä ingampa. Incæte tömengä wengä tömancoo në ëacä incæ edæ tömengä wëñængäñedë guiquenë wæmpocä beyænque cæte në quëwengä baï ïnongä ingampa. ² ïnique wæmpocä do änique, ïlönaï ïnique bayonte botö wengä do picængä badinque

nämä nē angä bacæcäimpa, ante nänö angaïönæ ïinque baganca nē aadäni ïnänite wæmpocä angä ëñenique töménäni wæætë wëñængä ingante wææ aadänipa. Ayæ, Wëñængä nänö manguincoo ante æbänö cæquüi, ante nē aadänique änäni ëñente wëñængä incæ cæcampä.

³ Mönö ïñömö doyedë mäningä wëñængä baï adobaï picæmö ïnämaï mönö ingaiñedë inguipogaque näni wææ angaïnonque ante ëñente cægamöimpa. Waocä beyænque cæte nē quëwengä baï mönö adobaï inguipogaque näni wææ angaïnonque ante ëñencæte ante cædinque mäninö beyænque cæte nē quëwëmö baï inte wægamöimpa.

⁴ Incæte Mæmpo Wængongui ïñömö, ïlöna da pönömo poncæcäimpa, ante doyedë nänö angaïönæ ïnque bayonte tömengä Wengä ingante da pönongä pongacäimpa. ïngä Wëñængä ingante onquiyængä mangä ëñadinque tömengä Wængongui nänö wææ angainö ante nē ëñente cæquënengä nänö baquinque pægacäimpa. ⁵ ïnique mönö Möitee wodi nänö wææ angainö beyæ tee mònête baï wæyömonte adocä Wængongui Wengä incæ, Minitö abæ tawænte baï picæmïni badinque näwä wëmïni bate quëwencæmïnimpa, ante mönö ïmonte ængä beyænque mönö abæ tawænte baï quëwëmompä. ⁶ Mæmpo Wængongui ïñömö, Minitö näwä wëmïni ïmïni beyæ, ante tömengä Wengä Önöwoca ingante mònonga da pönongantapa. ïnique tömengä Önöwoca ïñömö, “Mæmpo, botö Wæmpo,” ante nē apænecä ïnongä inte mönö mïmönë owodinque adodö ante mönö beyæ apænecampa.

7 Ìninque bitö ïñömö bitö ìmite në wææ angaingä beyænque idæwaa cæte quëwengaïmi inte ñöwo abæ tawænte baï æmæwo pædïmi inte näwä wëmi ïñömi ìmpa. Ayæ näwä wëmi ïñömite Wængonguï pönö cæcä ate bitö tömengä näno ëagaincoo ante në ænguïmi babipa.

Në pönemini œbämë cæte quëwemini, ante wæcampä

8 Wængonguïdi ïnämaï ïñönänite wadäni ïñömö, Wængonguïdi ïnänipa, ante babæ apænedänipa. Minitö wëenëñedë Wængonguï ingante mïni adämaï ïñedë, Wængonguïdi, ante tömänäni babæ ante näni në änönäni beyænque cæte në quëwemini inte ñæ cæyænte baï wægamïnimpä. **9** Ñöwo ïñömö mïnitö Wængonguï ingante ate baï në pönemini ìmïni inte ædö cæte wapiticæ ante ëñemini. Æ wadö ante godömenque ämo. Wængonguï incæ mïnitö ìmïnite do ate pönengaingä ingä incæte mïnitö ædö cæte inguipogaque quëwënäni näni önonquedö ante wææ angaïnö ante ëñente quëwemini. Ìñæmpa, Mänïne näni wææ angaïnö ante wæætë ëñengæimpä, äninqe mïni ñä cæpote wæquinque ämïni awædö. **10** Edæ Wængonguï änämaï ïñongante mïnitö mä pönëninqe, Wængonguï beyæ, ante mönö ïñonæ cædämaï inte ongöñinqe ææmæ cæte becæimpä, ännewemini. Ayæ, Iï apäicä ïñonte adobaï, iintedæ ïñonte adobaï, iinopo ïñonte adobaï, Wængonguï beyæ, ante mönö cædämaï inte ææmæ cæte becæimpä, ante önonque poni ante cæmïnipa töö. **11** Ìninque, Mïnitö ëñenämaï inte mïni wæquinque cæmïnipa, ante adinque botö mïnitö beyæ ante

guïñente wæbopa. Botö pönö nanguï cæbo incæte edæ önonque wabänö cægaboimpa, ante wæbopa.

¹² Botö töniñamini eñeedäni. Botö wëenënedë münitö baï Möitee wodi näno wææ angaïnö në cæbo baï inte wæbo aminitawo. Wæætë botö në wææ angaingä ingante idæwaa eñente cædinque abæ tawænte gobo baï münitö adobaï cæmïni waa tobaïmopa. Münitö dicæ botö imote wënæ wënæ cæmïnitawogaa. ¹³ Wëenënedë wënæ wënæ mänïmo inte botö mänömaï beyæ münitö weca pöninque mönö Codito ingantedö ante watapæ apænedinque mä apænebo eñeminitapa. ¹⁴ Iñinque mänömaï wënæ wënæ bate pömo ate wædïmïni incæte münitö guïñëñate wædämaï inte towæ tänongadämaï iñinitapa. Wæætë edæ botö imote adinque minitö, Wængongui anquedo ingampa, ante pönente baï cædinque watapæ todinque, Pöe, ämïnitapa. Ayæ edæ, Itota Codito ingampa, ante pönente baï cædinque, Pöe, ämïnitapa. ¹⁵ Münitö mänïnedë watapæ mïni todinö baï ñöwo guiquenë quïmæ todämaï iñinii. Münitö mänïnedë edæ eyepæ inte baï nämä awinka o togæmöninque botö iimo pönö mïne tïmoncædömïnimpa, ante pönëninque apænebopa.

¹⁶ Iñæmpa münitö iñinite näwangä apænebo beyænque münitö ñöwo wæætë botö imote piiñte baminitawo. ¹⁷ Wadäni iñömö, Mönitö gämænö ponte eñeedäni, ante nanguï cædäni iñömö münitö iñinite wënæ wënæ cæcæte ante änewenänipa. Tömänäni iñömö, Pabodoidi iñänite eñenämaï inte münitö wæætë mönitö töno godongämæ cædinque mönitö cæinënonque ante ämöni eñeninque cæcæmïnimpa, ante babæ cædänipa.

¹⁸ Wacä nänö cæinënö ante godongämæ cæmïni cöwë waa ïmaimpä. Nåwangä impä. Incæte tömengä nänö waa cæquënënöñque ante cæcä adinque mïnitö, Mänïñonque edæ cæcæimpä, ante nanguï cæquënëmïni ïmïnipa. Ayæ edæ botö mïnitö weca quëwëmoyedë cæmïni baï mïnitö botö dæ ämo ïñedë cöwë adobaï cæmïni waa ïmaimpä. ¹⁹ Botö wëmïni ëñeedäni. Yædëmadä inte nantate wædä baï botö iñömö wæætë nantate wædinque edæ, Mïnitö mïmönë Codito ingante ædæmö entawencæmïnimpä, ante nanguï pöni cædinque wæbopa. ²⁰ Edæ, Mïnitö æbämë cæmïnii, ante ëñenämäi ïmo inte botö mïnitö weca pöñinque wïi gobæ tedete botö änö baï tededinque wæætë wadö baï tedecæte ante pöñinente nanguï wæbopa.

Tada wodi tönö tömënä ïnante në cægaingä Agada

²¹ Mïnitö, Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante mönö ëñengæimpä, ante në ämïni inte apænemïni ëñemoedäni. Mïnitö wææ ante tömengä nänö yewæmongainta incæ adämai inte ëñenämäi ïmïnitawo. ²² ïimaï ante yewæmongatimpä. Abadäö wodi iñömö wëñæna onguïñæna mënaa ïnate tapæigacäimpä. Adocanque guiquënë nänöogængä beyænque në cæte quëwengä wëñængä iñongä wacä guiquënë näwä nänöogængä wëñængä ingacäimpä. ²³ Në cæte quëwengä wëñængä guiquënë cöwë mönö ëñadö baï adobaï önonque ëñagacäimpä. Nåwä nänöogængä wëñængä guiquënë Wængonguï, Cöwë pöñömo æncæbiimpä, ante nänö änïnö beyænque ëñagacäimpä.

24 Wængonguü iñömö, Botö pönö cæbo ate münitö Ao ämïni ïnique mönö godongämæ waa cæcæimpa, ante mempoga apænegacäimpa. ïnique, Wængonguü mënea nänö apænegaiñö æbänö ïneï, ante eñencæte ante mönö mänïna onquiyæna ïnate adinque pönengæimpa. Wængonguü iñömö adopoque apænecæte ante Tïnaiquidi wæænte ongöñique wææ angacäimpa. Mänïneque tömengä nänö wææ angaïneque ante në eñente cädäni iñömö Agada wodi wënäni mänïne beyænque në cæte quëwëñäni baï näni baquinque eñadänipa. **25** Mäningä Agada tömengä näni wencabo iñömö wacä ingante në cädönäni inte cæningä ñä cæyænte baï inte wægadänipa. ïnique Adabiabæ ongonquidi Tïnaiquidi ongöñique Wængonguü wææ angä ate mönö iñömö Agada baï wacä ingante në cæmö bagamöimpa. Edæ Agada wodi näni wencabo wacä beyænque në cæte quëwëñäni inte näni wægañö baï ñöwo Eedotadëe quëwëñäni adobaï wacä beyænque në cæte quëwëñäni baï ïnönäni inte wæwente quëwëñänipa. **26** Eedotadëe inguipoga ongöñömö baï mönö öönædë æite Eedotadëe baï iñömö ongongæimpa. Mänïñömö Eedotadëe näni äñömö mönö badä Tada wodi baï impa. Tada iñömö wii wacä ingante në cæcä baï iñönante mönö töménä wëmö baï ïmomba. **27** Edæ ïimaï ante Wængonguü beyæ yewæmongatimpa,

“Bitö owæntabi eñëmi. Wëñæ mänämaï ïnimi inte bitö, Iincayæ ate mancæboimpa, ante wat-apæ tocæbiimpa.

Bitö wëñæ nantadämaï ïnimi inte, Botö iincayæ ate toquinque impa, ante yedæ ancæbiimpa.

Edæ nänöogængä ëmō cæte gocä ate adocanque
inte wëñæ mänämaï iñongante,
Wængonguü, Botö pönömo æncæbiimpa, angä
ëñengä inte owæmpocä iñömö godömenque
nanguü wëñænäni ïnänite mäñongä
nänöogængä ëacä guiquënë wëñænäni
wædænque mancæcäimpa,” ante
yewæmongatimpa.

²⁸ Botö tönïñamïni, ëñeedäni. Wængonguü, Bitö wëñængä cöwë pönömo æncæbiimpa, ante nänö angaïnö beyænque Itæca wodi ëñagacäimpa. Wængonguü, Cöwë cæcæboimpa, ante münitö ïmïnite adobaï angä beyænque münitö mempoga ëñadinque tömengä wëmïni bagamïnimpa. ²⁹ Mäniñedë iñömö Wængonguü Önöwoca beyænque ëñacä iñongante Itæca ingante önonque në ëñagaingä Itïmäedo guiquënë pünte cægacäimpa. Mänömaï nänö pünte cægaï baï inguipogaque quëwënäni Wængonguü wënäni ïnänite ñöwo adobaï cædänipa. ³⁰ Ìnique Wængonguü æbänö angä ëñente yewæmongadäni. Íimaï impa. “Näwä nänöogængä wëñængä mæmpocä ëadincoo ñongä nänöogængä beyænque cæte në quëwengä wëñængä wæætë ænämaï incæcäimpa. Ìnique në cæte quëwengä näna wencaya ïnate mönö wido cæcæimpa.” Ante yewæmongatimpa. ³¹ Ìnique botö tönïñamïni ëñeedäni. Mönö iñömö näwä nänöogænä wëñæmö baï iñömö inte mönö nänöogænä beyænque në cæte quëwengä wëñæmö baï wii iñömö ïmompa, ante ämo ëñeedäni.

Abæ tawænte baï mönö quëwënö ante

¹ Mönö ïïne Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente në cämö inte ñä cæyænte baï wæyömonte Codito, Abæ tawænte baï inte quëwencæmïnimpa, ante pönö ö ænte ïimpø cæcä beyænque mönö abæ tawænte gote baï ee quëwëmö ïmompa. ïnique mïnitö ïñömö në abæ tawænte gogaimöni inte tæi ongöñinque edæ wæætë mänine beyænque ñä cæyænte baï badämaï iedäni.

² ïñänäni, botö Pabodobo apænebo ëñenguënë quëwëmïni. Mïnitö, Mönö öö togæïmö inte quëwengæimpa, ante cämïni ïnique ædö cæte Codito ængä beyænque quëwenguënëmïni. ïñæmpa mänömaï cämïni ïnique Codito mïnitö beyæ ædö cæte pönö cæquingää. ³ Bitö, Botö öö togæïmo inte quëwencæboimpa, ante cæbitawo. Edæ botö bitö ïmite ïimaï ante apænebo ëñëe. Bitö quëwencæte ante cædinque öö togæïmi babi ïnique Möitee wodi nänö wææ angaïnö tömänö ante bitö ëñente cæte quëwenguënëmi babaïmipa töö. ⁴ Pancamïniya, Nö cämö mönö baquinque Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente cæcæimpa, ante ämïnitawo. ïñæmpa mänömaï ante në ämïni inte mïnitö mönö Codito ingante do pango cæte baï cämïnipa töö. Edæ pango cæte nänënë goyömïnite tömengä ædö cæte pönö waadete cæquingää. ⁵ Mönitö guiquënë, Wængongui ayongä mönö në nö entawëmö bacämöimpa, ante nanguï pönü æñente wänö cöñömönite Wængongui Önöwoca pönü apænecä ëñenique mönitö, Mönö në nö entawëmö badinque watapæ bacæimpa, ante wede pönëmönipa. ⁶ Edæ Codito Itota nempo

quëwëninque ëö togæïmö ïmö incæ bagæmö ïmö incæ tömämö adobaï önömonque ïnömö ïmompa. Wæætë edæ Codito ingante wede pönënique në waadete pönëmö ïñömö mäninö mönö pönënö beyænque waa poni entawëmompa.

⁷ Minitö guiquenë wëenëñedë godongämæ pogodo gote baï nanguï cædinque waa cæmïnitapa. Edæ ñowo guiquenë minitö waa poni pogodo gote baï cæyömini æcämë wææ äna ëñenimini inte wæætë Wængonguï nö ante nänö apænegaiñö ante ëñenämaï cæmïnitawo. ⁸ Wængonguï minitö ïminite në aa pegaingä inte tömengä ïñömö edæ, Ëñenämaï cædäni, ante dicæ wææ angantawogaa. ⁹ Edæ, “Yedæ æmpocæimpa, ante cædinque guiyä poni da wente ate päö cæquimo tömäo guipæñö päö yedæ æmpopa,” ante pönënique iimaï ante ëñengæimpa. Adocanque wapiticæ wææ angä ëñenique nanguï ïnäni wæætë oda cæte wæcædänimpa. ¹⁰ Mönö Awënë nempo mönö quëwencabo ïmompa, ante pönënique botö, Minitö botö pönënö baï pönëmini inte wii wapiticæ ante pönenguimini ïminipa, ante pönëmopa. Wæætë edæ æcämenque minitö ïminite wapiticæ ante wææ angää, ante adinque Wængonguï në apænte angä ingante cówë godö pangä wæcæcäimpa.

¹¹ Botö tönïñamini ëñeedäni. Botö Itota awää wængacäimpa, ante apænebo ëñenique, Ëö togæïmini baedäni, ante në änäni ïñömö botö ïmote cówë piiñinque pänäni wæbo aedäni. Incæte botö tömënäni näni änö baï, Ëö togæïmini baedäni, ante ämo baï tömënäni botö ïmote wii bæi ongönique pancædönänimpa. Edæ mänömaïnö ämo baï

tömänäni wæætë piiñämäi ïnäni inte, Pabodo Itota nänö wængäiwæ ante apænecä awædö, ante tee tewate baï oda cædämäi incædönänimpa. ¹² Minitö ïmïnite né wapiticæ ante wææ änäni ïñömö nämä wido togænte baï cædinque nämä ta ñænte Codito ingante né pönämïni weca pönämäi ïnäni inte waa ïmaimpa, ante awædö.

¹³ Minitö botö töniñamïni abæ tawænte gote quëwencæmïnimpa, ante mönö Awënë minitö ïmïnite apænte aa pegacäimpa. Incæte minitö, Abæ tawænte godämöni inte inguipogaque möni cæinënö ante godömenque cæcæmïnimpa, ante cædämäi iedäni. Wæætë edæ wadäni ïnänite godö waadete pönënique tömänäni beyæ ante cæedäni. ¹⁴ Edæ Itota, “Nämä bitö waadete pönënö baï pönënique bitö wacä ingante adobäi edæ waadete pönencæbiimpa,” angacäimpa. Ïne adodeque ëñente cæmö ïnique Wængongui nänö wææ angainö incæ tömänö ante do né cæmö edæ babaïmompa. ¹⁵ Edæ babæidi baï näemæ pocænte baï cædinque näemæ gäwæi cænte baï cæmïni baï minitö näemæ wido cædinque wantæ biquenämïnidö anguenë, ante apa quëwämïni.

*Mönö   Wængongui   Önöwoca   nempo
quëwengæimpa, ante*

¹⁶ Nöwo ämo ëñeedäni. Wængongui Önöwoca ëwocadinque quëwëedäni. Mänömaï quëwëenique minitö inguipogaque möni cæinëwënö ante wii ëñenique nämä beyænque ante cædämäi inguimïni ïmïnipa. ¹⁷ Edæ inguipogaque mönö cæinëwënö ante adinque Wængongui Önöwoca ïñömö edæ Baa angampa. Ayæ wæætë æcänö inguipogaque mönö

cæïnëwënö ante cæte quëwëna tömengä Wængonguü Önöwoca ingante näämæ Baa angampa. Ìnique mönö inguipogaque cæïnëwënö ante wæyömö Wængonguü Önöwoca guiquenë, Wadö cæedäni, angampa. Mänömaï beyæ münitö mümönë wæætedö wææté ante baï entawëmïni inte münitö nämä mïni änö ante ædö cæte cæquïmïnii. ¹⁸ Incæte münitö ìmïnite Wængonguü Önöwoca nöinö töö æmænte mäocä gomïni inte münitö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante do abæ tawænte gomïni ìmïnipa.

¹⁹ Inguipogaque mönö cæïnëwënö ante ëñenique né cædäni ïñömö æbänö cædänii, ante edonque abaimpa. Edæ ïimaï impa. Tömänäni nänöogængä ïnämaï iñongante do godö guëa towëänipa. Wentamö pönëwëninque cædänipa. Önonque guïñëñadämaï inte nämä baonque pönëwëninque towëänipa. ²⁰ Wængonguidi ïnänipa, ante badöninque ædæ wæænte waa adänipa. Idö baï yewæninque önonque tedewëänipa. Piínte quëwëänipa. Tiyænö tiyæ tedewëänipa. Wacä godömenque ængä ate wædinque piínte awëänipa. Ænguü bawëänipa. Nämä waa tobote, ante änewëänipa. Wæætedö wææté äninque näwæ godänipa. Wadö ante näni cabo wadö ante näni cabo badinque wæætedö wææté cædänipa. ²¹ Wacä gomonga ængä ingante godö piínte adänipa. Ti nämæ nanguü bedinque dowænte badänipa. Ayæ nanguü poni godömenque bedinque nanguü poni cæninque guïñëñadämaï inte towëänipa. Ayæ godömenque quiëmë baï né cæïnäni ïnänipa. Mänömaï cæte quëwënäni ïñömö

Wængonguï Awënë Odeye nempo ædö cæte edæ guiiquïnänii, ante do botö änïnö baï ñöwo wæætë ämo ëñeedäni.

²² Wængonguï Önöwoca ingante ëñente në cæmö guiquénë mönö waincawæ incate baï iïmaï cæmompa. Waadete pönémompa. Watapæ tomompa. Gänë entawente pönémompa. Ee cæte piiñämäi ïmompa. Waadete cæmompa. Wadäni beyæ ante waa poni cæmompa. Wæntædämaï inte cöwë cæmompa. ²³ Gänë pönënique ædæmö cæmompa. Nämä wææ änique nö cæmö ïmompa. Wængonguï Önöwoca ingante ëñenique mänömaï cæmö adinque Wængonguï mönö cædönö ante wææ änämäi ingampa. ²⁴ Mönö Codito quïmö ïnömö inte mönö baö tömengä tönö awænëmæ timpote baï wængaïmö ïnique inguipogaque mönö cæinewengaïnö adobaï awæ timpote baï iñonte mönö abæ tawænte baï godïmo inte baonque ante mönö cæinewenö ante eñenämäi inte cæmompa. ²⁵ Edæ Wængonguï Önöwoca ængä beyænque quëwëmö inte mönö tömengä Önöwoca tönö guëa godongämæ cægonte baï quëwengæimpa. ²⁶ Mänömaï quëwënique mönö nämä waa adämäi ingæimpa. Edæ wacä tönö guëa wæætedö wæætë änämäi ingæimpa. Wacä gomonga ængä ingante mönö godö piiñte adämäi ingæimpa.

6

*Mönö wacä ingä wacä ingä iñacabo cæcæimpa,
ante*

¹ Botö tönïñamäni ëñeedäni. Wacä eñenämäi cædinque oda cæte wæcantawo. ïnique münitö

Wængongui Önöwoca ingante mïni ëwocacabo iñömö, Mäningä në oda cædingä inte Wængongui taadonque adodö pö gocæcäimpa, ante cædinque tömengä ingante ædämö cæedäni. Mänömaï cædinque në apænecä guiquënë, Botö adobaï èñenämaï cæinente wii bacæboimpa, ante pönente wædinque nämä wææ cæedäni. ² Wacä teëmente mongænte baï entawengä ate wædinque mïnitö mönö Codito nänö, ïimaï cæedäni, angaïnö èñente cædinque tömengä nänö mongæncoo iñacabo mongænte baï cædinque waa cæedäni.

³ Æcänö önonganque ïna inte, Botö ñænæmo iñömo ïmopa, ante pönëna, tömengä iñömö nämä babæ apænete baï oda cæte pönengampa. ⁴ Ìnique adocanque nämä nänö cæinö cöwä adinque adocanque nämä nänö cæinö cöwä adinque tömämïni, Tömëmo æbänö cæboo, ante nämä apænte anguënëmïni ïmïnipa. Mänömaï cædinque wacä nänö cæinö adämäi inte waocä nämä nänö cæinonque cöwä adinque apænte änique, Tömëmo nö cæbo ïmopa, ante adinque tobaingampa. ⁵ Edæ adocanque nämä nänö cæquënënö ante teëmente mongænte baï cædinque adocanque nämä nänö cæquënënö ante teëmente mongænte baï cædinque tömämïni eyepæ cæbaïmïnipa.

⁶ Ayæ Wængongui nänö apænedö ante wacä apænecä èñenique në èñengä iñömö tömengä mäincloo pancacooga waincooga ænique në apænecä ingante eyepæ pædæ godongä æncæcäimpa.

⁷ Tömëmö tä bocate pæte incayö waocä wääñä adomö baï tä pete ængampa. Mänömaï ingæimpa, ante në angaingä inte Wængongui iñæmpa oda

cæcampä diyæ waocä wamö ænguingää. Ìnique, Waocä æbänö cæcää, ante adinque Wængonguï pönö cæcä ate waocä nänö cægäi baï adobaï ænte wæcæcäimpa. Ämo ëñenique münitö wü wacä wapiticæ nänö apænedö beyæ oda cæqueneminiidö anguënë. ⁸ Edæ minte pædïmö baï tå pete ængä baï cædinque ïmæcaque ante nämä pönente në cæcä guiquenë adobaï ïmæcaque nänö ñomænguinque æncæcäimpa. Wæætë Wængonguï Önöwocaque ante pönénique në cæcä guiquenë Wængonguï Önöwoca pönö cæcä beyænque tömengä nänö cöwë wænnämaï quëwenguinque æncæcäimpa. ⁹ Ìnique mönö wæntæye badämaï inte wadäni beyæ godömenque waa cæcæimpa. Ñimpo cædämaï ïmö ìnique edæ Wængonguï, ïñedë æncæmïnimpa, ante nänö angaiñedë ìnique bayonte mäniñedë mönö edæ tå pete baï eyepæ pönü æmaïmompa. ¹⁰ Mänömaï beyæ mönö eyepæ ïmö ïñedë tömänäni ìnänite mönö waa cæcæimpa. Ayæ wadäni në wede pönénäni ïñönänite mönö, Adomö ïmompa, ante pönénique tömänäni ìnänite godömenque nanguï cædinque waa cæcæimpa.

Waa quëwencæmïnimpa, ante

¹¹ Botö önompoca yewæmöninque tömëmo ñænæmomo yewæmomoï aedäni. ¹² Codito mönö beyæ awää wængacäimpa, ante në pönénäni incæ pancadäniya, Mänïne ante ëñenique oodeoidi piñäni wæcæ wæ, ante nämä wææ cæcæte ante cædänipa. Ìnique tömänäni, Ëö togænte cæmöni ìnique oodeoidi wæætë mönitö ïmönite waa acædänimpa, ante cædinque münitö

ïmïnite, Ëö togæïmïni bacæmïnimpä, änänipa.
 13 Në ëö togæïnäni incæ edæ Wængonguï nänö wææ angainö ante dicæ ëñente cædäniyaa. Incæte tömenäni, Mönitö änö baï mïnitö do ëö togæïmïni bamïni ate wadäni mönitö ïmönite waa acædänimpa, ante cædinque mïnitö ïmïnite, Ëö togæïmïni baedäni, ante cædänipa.

14 Botö guiquenë quiëmenque ante, Waa aedäni, ante dicæ ämogaa. Ìñæmpa ìmæcaque ante botö cæïnämämo ante botö, Codito nänö wængaiwää tente baï wæïnämämo impa, ante baï cædinque edæ mäniämämo ante æmæwo wido cætabopa. Ayæ tömömo adobaï Codito tönö äanque baï awää wænte baï ingaïmo inte edæ ìmæcaque botö cæïnënö ante cædämaï ïnömo ïmopa. Ìnique, Mönö Awënë Itota Codito awää wæninque mönö beyæ waa pöni pöno cægacäimpa, ante pönente wædinque botö mäniwænque tömengä nänö wængaiwænque ante waa ate apænedinque edæ wade ante cöwë waa ate tededämaï incæboimpa, ämopa. 15 Ìnique ëö togæïmö incæ bagäamö incæ önonque pöni edæ impa. Edæ Itota Codito badongä beyænque mönö müümö quëwëmompa. 16 Mänömaïnö ante pönente cæmïni ïñömïnite Wængonguï pöno waadete piyænë cæcä adinque mïnitö gänë pönente waa cæcæmïnimpä. Idægoidi ïmïnipa, ante Wængonguï né nänö angaïmïni incæ mïnitö mänömaï cæte quëwencæmïnimpä.

17 Botö Itota beyæ ante cæyömö wadäni pänäni wædïmo inte botö do baonga ämogate ee ëñabo ïñömote ñöwo iincayæ ate mïnitö tömämïni edæ ee amïni quëwëmoedäni. 18 Botö tönïñamïni waa

quëwencæmïnimpa, ämopa. Mönö Awënë Itota Codito pönö waadete apænecä eñëninque mïnitö mümönë adobaii waadete entawencæmïnimpa. Mäninque ante yewæmömopa, ante Amëë ämopa.

**Wængongui nänö Apænegaïnö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9bedab5a-39ff-5163-a35b-8056cbbe8690